

Spis treści

Wprowadzenie	9
--------------------	---

STUDIA I ANALIZY

Gilles Vergnon

La gloire, les larmes et la gêne: les politiques mémorielles des deux guerres mondiales en France	11
--	----

Urszula Kurcewicz

Le débat français sur Le Livre noir du communisme.....	27
--	----

Rafał Chwedoruk

Polityka historyczna w Europie – periodyzacja i wiodące dyskursy.....	47
--	----

Marek Nadolski

Ahistoryzm w projektowaniu terytorium polsko-ukraińsko-litewskiego przed i w czasie I wojny światowej.....	75
--	----

Daniel Mider

Interpretacje przemocy politycznej w podręcznikach historii okresu Polski Ludowej i III Rzeczypospolitej. Analiza przypadku polityki okupacyjnej Niemiec wobec Polaków podczas II wojny światowej	100
--	-----

Daniel Przastek

Teatr w historii. Historia w teatrze.....	141
---	-----

Anna Szustek

O potrzebie stawiania nowych pytań badawczych dziejom Polski Ludowej. Spojrzenie z perspektywy ćwierćwiecza III RP	167
---	-----

Janusz T. Hryniewicz

Partie polityczne i ich rządy wobec wzrostu gospodarczego i reform gospodarczych w państwach Europy Środkowo- -Wschodniej od 1990 roku.....	195
---	-----

Agnieszka Pawłowska

- Zmiany granic i konsolidacja jednostek samorządu
terytorialnego w Stanach Zjednoczonych Ameryki – podstawy
prawne i praktyka 224

Izolda Bokszczanin

- Meandry reform wyborczych w Republice Włoskiej 242

RECENZJE

- Etienne François, Kornelia Kończal, Robert Traba, Stefan Troebst,
*Geschichtspolitik in Europa seit 1989. Deutschland, Frankreich und
Polen im internationalen Vergleich* (**Rafał Chwedoruk**) 272
- Barbara Szacka, *Czas przeszły, pamięć, mit* (**Daniel Mider**) 279
- François Stasse, *L'Héritage de Mendès France. Une éthique de la
république* (**Urszula Kurcewicz**) 284
- Olha Ostriitchouk, *Les Ukrainiens face à leur passé. Vers une meilleure
compréhension du clivage Est/Ouest* (**Bartłomiej Zdaniuk**) 288
- Marek Barański, *Samorząd terytorialny. Zmiany instytucjonalne od
demokracji bezpośredniej i przedstawicielskiej do partycypacyjnej*
(**Aniela Dylus**) 294
- Alain Besançon, *Święta Ruś* (**Leszek Nowak**) 298
- Bohdan Kielbasa (red.), *Historia Żółkwi – współczesnej Żółkiewki
w powiecie krasnostawskim, cz. I i II* (**Stanisław Sulowski**) 303
- Autorzy** 307

Contents

Introduction	9
--------------------	---

STUDIES AND ANALYSIS

Gilles Vergnon

Glory, Tears and Embarrassment: Memory Policies of the Two World Wars in France	11
--	----

Urszula Kurcewicz

The French Debate Concerning <i>The Black Book of Communism</i> ..	27
--	----

Rafał Chwedoruk

The Politics of History in Europe: Periodisation and the Main Debates	47
--	----

Marek Nadolski

No-historicism in Designing of the Polish-Ukrainian-Lithuanian Territory Before and During World War I.	75
---	----

Daniel Mider

Interpretations of Political Violence in the History Handbooks in Polish People's Republic and IIIrd Rp. Case Study of Occupation Policies Against the Poles During World War II	100
---	-----

Daniel Przastek

<i>Theatre in History. History at the Theatre</i>	141
---	-----

Anna Szustek

On the Need to Pose New Research Questions Concerning the History of the Polish People's Republic. An Approach from the Perspective of the 25 Years of the Polish Third Republic	167
---	-----

Janusz T. Hryniewicz

Political Parties and Their Governments in the Face of Economic Growth and Economic Reforms in the Central-East European Countries Since 1990	195
---	-----

Agnieszka Pawłowska

- Borders' Changes and Consolidation of Local Government
Units in the United States of America – Legal Provisions and
Practice 224

Izolda Bokszczanin

- The Specific Features of the Reform of the Electoral Law in the
Republic of Italy..... 242

REVIEWS

- Etienne François, Kornelia Kończal, Robert Traba, Stefan Troebst,
*Geschichtspolitik in Europa seit 1989. Deutschland, Frankreich und
Polen im internationalen Vergleich* (**Rafał Chwedoruk**) 272
- Barbara Szacka, *Czas przeszły, pamięć, mit* (**Daniel Mider**) 279
- François Stasse, *L'Héritage de Mendès France. Une éthique de la
république* (**Urszula Kurcewicz**)..... 284
- Olha Ostriitchouk, *Les Ukrainiens face à leur passé. Vers une meilleure
compréhension du clivage Est/Ouest* (**Bartłomiej Zdaniuk**) 288
- Marek Barański, *Samorząd terytorialny. Zmiany instytucjonalne od
demokracji bezpośredniej i przedstawicielskiej do partycypacyjnej*
(**Aniela Dylus**) 294
- Alain Besançon, *Święta Ruś* (**Leszek Nowak**) 298
- Bohdan Kielbasa (red.), *Historia Żółkwi – współczesnej Żółkiewki
w powiecie krasnostawskim, cz. I i II* (**Stanisław Sulowski**)..... 303
- Authors 307

Wprowadzenie

Polityka i historia od momentu swoich narodzin są ze sobą powiązane. Polityka w kolejnych okresach rozwoju ludzkości bardziej lub mniej instrumentalnie traktowała pamięć o przeszłości jako narzędzie zdobycia lub utrzymania władzy. Związki między polityką a historią stanowią wyjątkowo szerokie pole do eksploracji dla badaczy z różnych dyscyplin naukowych: historyków, socjologów, politologów. Artykuły zawarte w prezentowanym tomie „Studiów Politologicznych” *Polityka a historia w XX i XXI wieku* mają na celu przedstawienie wyników badań ukazujących złożoność i wielowymiarowość związków zachodzących między polityką a historią.

Pierwsze trzy artykuły publikacji poświęcone zostały związkom zachodzącym między polityką a historią w Europie. W artykule otwierającym *La gloire, les larmes et la gêne?: les politiques mémorielles des deux guerres mondiales en France*, którego autor Gilles Vergnon jest członkiem francuskiego komitetu naukowego prowadzącego badania związane z obchodami stulecia wybuchu I wojny światowej i siedemdziesiątej rocznicy wyzwolenia Francji, przedstawiony został stan badań nad funkcjonowaniem w pamięci zbiorowej Francuzów obrazu dwóch wojen światowych, które dotknęły ludzkość w XX wieku. O różnorodności pamięci tych dwóch wydarzeń świadczą trzy słowa zamieszczone w tytule artykułu *chwała, łzy, zażenowanie*.

Urszula Kurcewicz w artykule *Le débat français sur „Le Livre noir du communisme”* przedstawia zjawisko mitologizacji idei komunistycznej w pamięci zbiorowej Francuzów. Autorka stawia kluczowe dla „polityki historycznej” – pytanie o możliwość modyfikacji wizji przeszłości pod wpływem współczesnych przekazów.

Artykuł autorstwa Rafała Chwedoruka *Polityka historyczna w Europie – periodyzacja i wiodące dyskursy* prezentuje genezę terminu „polityka historyczna” oraz przedstawia fazy kształtowania się „polityk historycznych” w poszczególnych państwach Europy. Celem autora było wskazanie głównych dyskursów i osi podziałów wokół „polityki historycznej” występujących w XX i XXI wieku.

Kolejny artykuł pióra Marka Nadolskiego *Ahistoryzm w projektowaniu terytorium polsko-ukraińsko-litewskiego przed i w czasie I wojny światowej*

porusza problem ahistoryzmu w planowaniu granic państwa polskiego jako wielonarodowej Rzeczypospolitej. Autor pokazuje, że wizja Rzeczypospolitej dwojga, czy też trojga narodów została zniweczona przez rozkwit polskiego, ukraińskiego i litewskiego nacjonalizmu.

Daniel Mider w tekście *Interpretacje przemocy politycznej w podręcznikach historii okresu Polski Ludowej i III Rzeczypospolitej. Analiza przypadku polityki okupacyjnej Niemiec wobec Polaków podczas II wojny światowej* przedstawia zjawisko przemocy stosowanej przez okupanta niemieckiego wobec ludności polskiej. Analiz dokonuje wykorzystując treści zawarte w wybranych podręcznikach do nauki historii w szkołach średnich wydanych w Polsce Ludowej i III Rzeczypospolitej.

W artykule *Historia w służbie polityki? – historiografia Ziem Odzyskanych w pierwszej dekadzie Polski Ludowej* Urszula Kurcewicz obala stereotyp mówiący o „służalczości” i tendencyjności historiografii w stosunku do władz Polski Ludowej. Na przykładzie badań historycznych nad Ziemiami Zachodnimi i Północnymi autorka ukazuje przełom jaki nastąpił w postrzeganiu „polityki historycznej” wraz z wejściem Polski w okres terroru stalinowskiego.

Daniel Przastek w tekście *Teatr w historii. Historia w teatrze* dotyka bardzo ciekawej kwestii wzajemnych relacji sztuki, historii i polityki w Polsce. Autor analizuje wykorzystanie sztuki w polityce w dwóch reżimach: autorytarnym z okresu rządów Władysława Gomułki i demokratycznym w czasie pełnienia funkcji premiera przez Jarosława Kaczyńskiego.

Część główną tomu zamyka artykuł Anny Szustek *O potrzebie stawiania nowych pytań badawczych dziejom Polski Ludowej. Spojrzenie z perspektywy ćwierćwiecza III RP*. Autorka podsumowuje stan badań historycznych i politologicznych dotyczących okresu Polski Ludowej. Poczynione przez autorkę spostrzeżenia wydarzeń historycznych takich jak reforma rolna w latach 40. XX wieku, czy obchody Millenium pokazują, iż historiografia jest pełna sprzeczności. Autorka postuluje potrzebę dalszych badań nad dziejami Polski Ludowej.

Autorzy niniejszego numeru „Studiów Politologicznych” mają nadzieję, iż przedstawione w nim artykuły staną się polem do dalszych refleksji i badań interdyscyplinarnych nad zjawiskiem relacji łączących politykę i historię.

Wojciech Jakubowski, Urszula Kurcewicz